1893 — 1973
80
років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 165. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 7-го ВЕРЕСНЯ 1973 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, SEPTEMBER 7, 1973 No. 165. VOL. LXXX.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

ПАКИСТАН ПОТРЕБУВАТИМЕ ВЕЛИКОЇ ДОПОМОГИ В ХАРЧАХ у зв'язку з знищеннями, що їх спричинили повені. Тільки в двох провінціях Сінд та Пунджаб під водою знайшлося майже 14 мільйонів акрів засіяної площі. Втрати обчислюють на понад 600 млн. долярів. ЗСА обіцяли доставу 100,000 тонн пшениці. Країна потребує негайно не менше як 500,000 тонн рижу та 30,000 тонн олії.

ЛЯОСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР СУВАННА ПУМА та комуністичний лідер Патет Ляо намагаються дістати погодження правих політичних і військових ляоських кіл на підписання договору про перемир'я. Принц Суванна Пума є за підписання договору за виготовленим проєктом, але очолюваний ним кабінет відкинув цю пропозицію, вимагаючи змін в проєкті договору. Крайні праві кола противляться підписанню договору з комуністами, вважаючи, що краще є зберігати в державі актуальний стан ні війни, ні миру з комуністами, чим йти їм на будь-які поступки.

В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ слідство в справі підкупства кол. посла Ю. Штайнера представником уряду канцлера Віллі Брандта. Комісія заповіла переслухання члена кабінету проф. Ермке, близького співробітника Брандта, який мав вибрати із спеціяльного фонду 25,000 марок, що їх відтак Карло Віна́нд, зв'язковий Соціял - Демократичної Німецької Партії, передав Штайнерові.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР В КАМБОДЖІ Еморі Сванк заявив, що вигляди на перемир'я в Камбоджі практично ніякі. Не принесе ніякої розв'язки для населення війна. На думку Сванка, урядові війська мусять одержувати ефективну допомогу у військовому виряді та амуніції, щоб вони могли з успіхом протиставитися наступові комуністів. ЗСА повинні дати таку допомогу Камбоджі, бо втягнення її у війну допомогло успішно завершити в'єтнамізацію війни у Південному В'єтнамі — значно облегшило там положення американських військ.

ХОЧ ВСІ РОБІТНИЧІ СПІЛКИ, які брали участь в залізничнім страйку в Канаді, погодилися на умови представлені урядом і наказали своїм членам повернутися до праці, то велике число рядових членів продовжує страйкувати. Демонстрації цих робітників у Ванкувері, Калгарі, Вінніпегу та інших містах далі спинюють залізничу комунікацію в західніх провінціях Канади. Залізничий страйк розпочався в п'ятницю, 24-го серпня.

В ЧЕТВЕР, 6-ГО ВЕРЕСНЯ, СПОВНИВСЯ 41 ДЕНЬ перебування другої залоги „Скайлебу" в космосі. Їх місія має тривати 59 днів. Астронавти Ален Бін, Овен Ґарріот і Джек Лоусма продовжують виконувати заплановані експерименти. Наприклад, у понеділок, 3-го вересня, вони, за допомогою телескопічних фотоапаратів, робили знімки деяких країн Европи. З цих знімок можна буде вивчати стан лісів, занечищення повітря та води, обсервувати розположення мінеральних родовищ і виправляти помилки на географічних картах.

ПРЕМ'ЄР - МІНІСТЕР ТРУДО, ПІД ЧАС НАДЗВИЧАЙНОЇ СЕСІЇ КАНАДСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ, представив широку програму боротьби з усе ширшою інфляцією. Щоб допомогти споживачам, Трудо запропонував збільшити пенсії для старший віком громадян і збільшити грошову допомогу для бідніших родин. Трудо також заявив, що його уряд буде старатися не допустити до ще більшого зросту коштів прожитку. Але Трудо не пропонував запровадити загальну контролю над цінами та заробітними платнями, а цього вимагала опозиція. Опозиційні партії Канади використали скликання парляменту на надзвичайну сесію для полагодження залізничого страйку, щоб заатакувати уряд прем'єра Трудо не тільки за страйк, а також за раптове збільшення коштів прожитку.

В МЕХІКО ЗАКІНЧИЛИСЯ ВЕЛИКІ ЗЛИВИ, які протягом кількох останніх тижнів спричинили велику шкоду, вбиваючи понад 100 осіб і винищуючи цілі села. Рівень рік почав уже повертатися до нормального стану. Мехіканський уряд заявив, що ці зливи та землетрус, внаслідок якого 28-го серпня ц. р. згинуло коло 1,000 осіб, були найбільшими стихійними нещастями в історії цієї країни.

Стейтовий День УНС відбудеться цієї неділі в Бавнд Бруку

Джерзі Ситі. — Цієї неділі, 9-го вересня, в Українському Селі в Бавнд Бруку відбудеться т р а диційний вже стейтовий „День Українського Народного Союзу", що його влаштовують Окружні Комітети Відділів УНС Ню Джерзі. Програма почнеться о год. 1-ій по полудні і вона включає головно розвагові точки: народні танки, гру на бандурі, спортові змагання, в цьому футбольні змагання між нюаркською „Чорноморською Січчю" та трентонськими „Тиграми", та всілякі несподіванки. До танців гратиме оркестра „Мрія" Б. Хомута. Ці стейтові „Дні УНСоюзу" вже від років втішаються найбільшою популярністю саме з уваги на їх розваговий характер, отже можна очікувати, що і в найближчу неділю Українське Село в Бавнд Бруку матиме багато гостей з ближчих і дальших околиць.

Завершується підготова до концертів „Луна України"

Рочестер. (Б. Г.) — Підготова до великих концертів „Луна України" вже завершується. Українські громади в Чикаґо, Детройті, Ню Бритен, Гартфорді і Трой, Н.Й., будуть мати нагоду побувати на тих концертах. Багата програма української пісні й танку включає також найновішу пісню із совєтських концтаборів, яка розказує про те, як то московсько-большевицькі душогуби живцем спалили молодого хлопця на провесні його юного життя за вірну любов до своєї рідної української землі, а він перед смертю так дуже рвався і кликав до мами: „Мамо, я хочу до Тебе прийти"... Дві мистецькі групи осередку СУМ з Торонта: чоловічий хор „Прометей" і дівочий хор „Діброва" під батутою мгр. Василя Кардаша і танцювальний ансамбль „Дунай" під проводом хореографа Ореста Самця із Ст. Кетеринс, Канада, виконуватимуть свою програму під спільною назвою „Луна України" у згаданих містах, де замовлено найкращі театральні залі.

През. Ніксон закликає Конгрес до дії в різних ділянках державного життя

Вашингтон. — У середу, 5-го вересня, президент Р. Ніксон скритикував Конгрес за недіяльність і заявив, що в наступний понеділок він перешле до Конгресу нове „Послання про Стан Юнії", в якому закликатиме Конгрес до дії в різних ділянках державного життя. Під час півгодинної пресової конференції, яка була передавана телевізійними станціями, президент Р. Ніксон сказав, що конечно потрібна співпраця обох партій, щоб запобігти бракові пального, для провадження боротьби з інфляцією та для вдержання оборонної спроможности ЗСА на високому рівні. Президент заявив, що, якщо Америка не буде мати сильної оборонної спроможности, то переговори з Совєтським Союзом в справі обмеження атомової зброї вийдуть Америці на некорисť.

Під час цієї пресової конференції президент Ніксон також заявив, що він вжиє „вето" проти законопроєкту, який пропонує підвищити мінімальну платню з 1.60 доляра на годину до 2.20, бо, на його думку, така підвишка мала б інфляційні наслідки.

Хоч Президент відповів на кілька питань, які заторкали Вотерґейтську аферу та таємні магнетофонні записи, то більша частина його пресової конференції була присвячена іншим п е к у ч и м справам країни. Президент Ніксон сказав, що він сподівається привернути довір'я публіки до його уряду не словами, а ділами. Вотерґейтська афера та розголос, який вона здобула в пресі та телевізії, послабили це довір'я, сказав Президент, але посилена діяльність його уряду в ділянках внутрішньої та закордонної політики привернуть це довір'я.

Щодо боротьби з все ширшою інфляцією, то Президент заявив, що треба зменшити видатки федерального уряду, але також сказав, що ці зменшення не повинні бути в ділянці державної оборони.

Президент Ніксон сказав, що Конгрес досі не присвятив належної уваги бракові пального, наприклад, нафти та природного газу і закликав Конгрес якнайскоріше полагодити справу нафтопроводу в Алясці. Нафта з Аляски, на думку Президента, до великої міри розв'язала б цю проблему.

У Вашинґтоні відбуваються наради Організації Американських Держав

Вашингтон. — У вівторок, 4-го вересня, тут розпочалися наради репрезентантів 23 країн західньої півкулі, які належать до Організації Американських Держав — О.А.Д. Головним завданням цих нарад, які триватимуть від 5 до 7 тижнів, буде рекомендувати структуральні зміни в статуті О.А.Д., який, на думку багатьох членів цієї організації, є зле сформульований та перестарілий. Організація Американських Держав була створена в 1948-му році. Від того часу змінилися взаємини поміж членами цієї організації. Наприклад, Перу, Еквадор і Бразилія постановили поширити свої територіяльні води, а це поставило їх в конфлікт з іншими державами, передусім із ЗСА, які в цих водах перед тим ловили рибу. ЗСА також мають проблеми з Чіле та з Арґентиною, які знаціоналізували ряд американських підприємств. Зміни сталися також в інших напрямках. В той час, коли уряд президента Ніксона почав виявляти все менше зацікавлення справами Латинської Америки, то між латиноамериканськими країнами почали зростати все ближчі зв'язки. Бразилійський репрезентант на теперішні наради О.А.Д. заявив кореспондентам, що почуття єдности всіх латиноамериканських держав є віддзеркаленням зросту „позитивного націоналізму в кожній країні", але, що це не означає, що в Латинській Америці зростає неґативне ставлення до ЗСА. Але між репрезентантами на наради О.А.Д. є деякі, які пропонують виключити з цієї організації Америку, яка покриває дві третини бюджету О.А.Д., а прийняти Кубу. Але велика більшість членів хоче тільки змінити статут О.А.Д., щоб він відображав теперішню ситуацію в західній півкулі, а не ситуацію, яка існувала в 1940-их роках. Наприклад, в Латинській Америці можна завважити спроби створити свій „спільний ринок" на взір европейського. Існує також тенденція відновити дипломатичні зв'язки з Кубою. Крім Мехіко, яке дипломатичних зв'язків з Кубою ніколи не переривало, вже відновили ці зв'язки Чіле, Перу та Арґентина, а інші країни правдоподібно підуть за їх прикладом.

Члени О.А.Д. вже відбували наради в справі зміни статуту протягом червня та липня ц.р. в Лімі, Перу.

ЗСА намагатимуться допровадити до замирення на Близькому Сході

Вашингтон. — Арабсько-ізраїльський конфлікт створює для ЗСА дуже серйозну ситуацію з уваги на загострення у взаєминах між ЗСА та арабськими державами, а в першій мірі з цими арабськими державами, які постачають ЗСА нафтою. Вислів цьому дав на своїй останній пресовій конференції президент Ніксон, заявляючи, що це питання під сучасну пору є „предметом великої уваги" Уряду. Згідно з заявою президента Ніксона, він дав доручення новопризначеному державному секретареві Генрі Кіссінджерові в першу чергу зайнятися питанням полагодження конфлікту на Близькому Сході. Незалежно від того він також досить виразно остеріг арабські держави, що у випадку натиску з їх боку ЗСА подбають про те, щоб знайти іншу розв'язку, коли йдеться про пальне. Президент Ніксон звернув увагу також на той факт, що ЗСА мусять бути готові на всяку можливість, бо в окремих арабських державах до голосу прийшли „радикальні елементи", на які не завжди можна мати вплив. Коли йдеться про ситуацію на Близькому Сході, то і арабські держави і Ізраїль в однаковій мірі несуть вину за існуючі труднощі. Позиція Америки не є ані проарабська, ні протиарабська, ні проізраїльська, — „ми є за миром" на Близькому Сході, — говорив президент Ніксон, — а цей мир там можна буде осягнути тільки шляхом переговорів між заінтересованими сторонами. Політика американського Уряду буде спрямована тепер під цим кутом і коли пощастить з переговорами і вдасться добитися замирення між Ізраїлем та арабами, тоді це матиме позитивний плив на торговельні взаємини між арабськими державами і ЗСА, коли мова йде про нафту.

Конференція неприєднаних держав виявляє значні суперечності

Альжір. — 5 вересня тут почалися наради IV конференції неприєднаних держав. Не зважаючи на заклик альжірського президента Гуарі Боамдієна об'єднати всі зусилля економічно відсталих країн, щоб досягнути політичної та господарської незалежности між східнім та західнім бльоками, розбіжності між інтересами окремих держав виявилися відразу такі великі, що у значній мірі ускладнили працю конференції. Найзамітніша лінія поділу пробігає між арабськими державами і всіми іншими учасниками конференції, бо арабські держави хотіли б використати конференцію для протиізраїльської акції, що не конечно відповідає плянам іншим держав. Це зокрема стосується держав Азії та Латинської Америки, яких найбільше цікавлять економічні питання і які не виявляють практично ніякого заінтересування палестинською проблемою. Наради триватимуть до суботи 8 вересня. Коли йдеться про результати нарад, то загально переважає переконання, що конференція підтвердить становище неприєднаних держав щодо невтручування одних держав у внутрішні справи інших держав та схвалить поновно заклик про ліквідацію військових бльоків та військових баз у чужих країнах, вимагаючи від великих держав, щоб вони відтягнули свої війська з чужих територій. Одночасно конференція видвигне вимогу звільнення всіх колоній. Окрему увагу конференція присвятить економічним питанням, в тому також ділянці співпраці між економічно розвиненими і нерозвиненими країнами в загальному пляні піднесення господарського і життьового стандарту недорозвинених країн.

В нарадах IV конференції неприєднаних держав бере участь 72 держави, як повноправні члени конференції, 9 держав-обсерваторів, 14 африканських визвольних організацій, Пуерторіканська Соціялістична Партія і Палестинський Визвольний Фронт. Фінляндія, Швеція і Австрія вважаються „особливими гістьми". Об'єднані Нації на цій конференції репрезентує як обсерватор генеральний секретар Курт Вальдгайм.

„Зокрема суворі були репресії в Україні" — заявив А. Сахаров у своїй розмові з французьким журналістом

Москва. — Провівши у вівторок 21 серпня ц. р. пресову конференцію з викликаними до його мешкання західніми кореспондентами, акад. Андрей Сахаров зараз же на другий день, в середу 22 серпня, відбув довшу розмову з представником французької пресової агенції „Франс-Пресс" Едвардом Діллоном. У своїй розмові Сахаров зупинився довше над посиленими репресіями у Совєтському Союзі, стверджуючи, що „від початку 1972 року ми є свідками посилення політичних репресій" і що „зокрема суворі були репресії в Україні". В дальшому своєї розмови Сахаров привів приклад із поновним ув'язненням Юрія Шухевича, якого засудили за спогади з перебування в совєтських тюрмах і концтаборах на 5 років тюрми, 5 років концтабору і 5 років заслання, згадав каґебівську розправу над Леонідом Плющем, що його запроторено у психіятричну лікарню, як також долю Данила Шумука, що його засуджено на 10 років ув'язнення після того, як він відсидів уже понад 25 років. Водночас із цим акад. А. Сахаров насвітлив наявні тепер в СССР тенденції до відновлення сталінських методів у внутрішній політиці СССР. Без демократизації в СССР — заявив Сахаров — ніяке договорення з Москвою не може дати позитивних наслідків. Всяке договорення триватиме тільки так довго, як довго триватимуть господарські чи інші конечності й потреби для СССР. Договорюючися з Москвою, західні держави не повинні забувати про долю репресованих в СССР і мусять продовжувати всі зусилля в їх обороні.

Совєтський режим і преса продовжують погромницьку акцію проти Сахарова. Згідно із одержаним від Валерія Чалідзе, який перебуває тепер у Ню Йорку, інформаціями, акад. А. Сахаров одержав запрошення від Прінстонського Університету стати професором цього ж університету. А. Сахаров ще не рішився щодо свого виїзду, але ж, як переконаний В. Чалідзе, така можливість не виключена. Подав ці інформації Чалідзе на основі своєї телефонічної розмови з А. Сахаровим.

Кремлівський режим розгортає пропаґандивну акцію проти Сахарова і Солженіцина

Москва. — Вслід за відкритим листом групи совєтських академіків, тобто дійсних членів Академії Наук СССР, із натавруванням акад. Андрея Сахарова за його виступи нібито проти співіснування між Совєтським Союзом і ЗСА та іншими західніми країнами, режимна пропаґанда розгорнула шороку акцію проти акад. Сахарова і проти письменника Александра Солженіцина, які виступали й далі виступають із критикою совєтської системи, зокрема ж проти затискування особистої і людської свободи в СССР. До 40 академіків АН СССР і 31 совєтського письменника, долучалися в п'ятницю 31 серпня ц.р. група із 33 совєтських сільськогосподарських науковців, а в понеділок 3-го вересня ще й група совєтських композиторів, які теж дуже гостро засудили Сахарова за його „неґативне ставлення до совєтської мирової політики". Водночас ці цим совєтські газети почали друкувати листи своїх читачів, спрямовані проти Сахарова. В одному з таких листів, нібито від якогось „київського робітника", автор його з обуренням натаврову акад. Сахарова за те, що він, мовляв, закликає Захід озброюватися по зуби проти Совєтського Союзу. Як виходить із змісту усіх цих „відкритих листів", автори їх не читали і не знають змісту виступів Сахарова. Так, наприклад, А. Сахаров не говорив про зброєння Заходу, а тільки висловлювався проти пактування із Совєтським Союзом, в той час коли він озброєний по зуби і готовий здушити свободу не тільки в Совєтському Союзі, але і в інших країнах. Розгортаючи пропаґандивну акцію проти Сахарова і Солженіцина, московські „Ізвєстія" виступили в понеділок 3 вересня із статтею проти утримуваної урядом ЗСА радіостанції „Радіо Свобода".

КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ВІДБУЛА 6-ТІ ЗБОРИ; ІНЖ. РОМАН РОГОЖА ОЧОЛИВ ГОЛОВНУ ПЛАСТОВУ БУЛАВУ

Інж. Роман Рогожа.

Детройт (У. Л.) — Щості Збори Конференції Українських Пластових Організацій (КУПО) відбулися тут в днях 1-3 вересня під кличем: „Зміцнення виховних кадрів — запорука росту Пласту". У нарадах взяло участь 61 делеґатів (із 88 мандатами) з різних країн поселення. Пластові організації Австралії і Арґентини передали свої уповноваження-мандати пластунам із ЗСА і Канади. Із Німеччини присутніми були голова КПС пл. сен. Ігор Зубенко, крайова референтка юначок ст. пл. Роксоляна Козак, референт юнаків пл. сен. Петро Содоль. Пластову групу в Римі репрезентував ст. пл. Тарас Лончина. Пласт у Великій Британії делеґував ст. пл. Марійку Михалків — референтку Уладу Старших Пластунів та ст. пл. Лева Іваницького — крайового референта юнаків.

З Уряду учасниками Зборів були Начальний Пластун д-р Юрій Старосольський та члени дотеперішньої Головної Пластової Булави і Головної Пластової Ради (разом 19 осіб) та 72 гостей.

Президію Зборів очолили голови двох найбільших Крайових Пластових Старшин: пл. сен. Павло Дорожинський із ЗСА — предсідник і пл. сен. Роман Вжесневський з Канади як його заступник. Секретарювали пл. сен. Наталка Головата та пл. сен. Любомир Онишкевич.

Збори вибрали членів комісій: номінаційної, верифікаційної, бюджетової, статутової, резолюційної, виховно-правильникової. У нарадах комісій крім вибраних членів, брали участь — без права голосу інші учасники зборів, зацікавлені працями комісій.

Звіт з діяльности ГПБулави був зладжений і розісланий уже раніше до усіх осередків Пласту. Доповнив його у короткому слові дотеперішній голова ГПБулави пл. сен. Василь Палієнко. Звернув він увагу на те, що чисельний стан членів Пласту зменшився в роках 1969 до 1972 на 500 осіб, і то в Уладі новаків і юнаків. Причиною у великій мірі є мішані подружжя, число яких росте. Звернув він теж увагу на конечність розпрацювання програми праці старших пластунів та їх завдань у діяспорі. Активізація студентської молоді повинна найти відгук і серед старшого пластунства.

Голова Головної Пластової Ради пл. сен. О. Кузьмович звітувала про перевірку праці ГПБ, а доповнив цей звіт у фінансовому аспекті пл. сен. Олександер Бережницький. Після оживленої дискусії уділено абсолюторію уступаючому проводові.

Програму цього дня закінчено врученням відзначень. Ще попередній Начальний Пластун Северин Левицький признав „Золотий хрест за значне діло" пластунам: Ганні Коренець, Яровi Гладкому та Кекилії (Цьопі) Палії. Тепер вручено відзнаки „Золотого хреста" присутнім Ганні Коренець та Ярові Гладкому, а відзнаку покійної Цьопи Паліїв передано родині.

Відзначення „Св. Юрій у золоті" признано і вручено пл. сен. Петрові Содолеві. В міжчасі і після закриття нарад пленуму комісії відбували свої наради, при чому Виховна Комісія радила до самого ранку.

Едвард Козак — Еко відзначений орденом „Вічний вогонь у золоті"

Вечерю, яка відбулася у тому ж готелі, де відбувалися наради, розпочав молитвою о. Іван Прокопович. Ведучим програмою майстром церемонії був пл. сен. д-р Ярослав Падох, який рівночасно репрезентував на цих Зборах Український Народний Союз. Вітаючи Збори від УНС згадав, що при 14 найбільших Пластових Станицях існують Відділи УНСоюзу. В дальшому він привітав представників гро-

(Закінчення на стор. 4-ій)

З'їзд УЗХ перевибрав Марію Квітковську головою ГУ

Лігайтон, Па. (ПР). — Під час Дня Праці тут на оселі ім. О. Ольжича Український Золотий Хрест відбув свій 25-ий З'їзд, на якому перевибрано Марію Квітковську на голову Головної Управи УЗХ, а до екзекутиви ГУ обрано Павлину Різник, Анну Левкут й Ірину Вариводу заступницями, Валентину Мушинську секретаркою й Катерину Онишків скарбничкою та цілий ряд референток різних ділянок праці УЗХ.

У з'їзді приймали участь 42 делеґатки із поблизьких стейтів, як Пенсилвенія, Ню Джерзі, Ню Йорк, Мериленд та численні представниці із дальших стейтів, як Огайо, Мічиґн та Іллинойс. З'їздом проводила президія в складі: Анна Левкут — предсідниця, Оксана Ґенґало й Наталя Іванів — заступниці та Міра Повх і Альбіна Чаповська — секретарки. З'їзд почався молитвою та відданням пошани недавно померлому проф. Омелянові Нижанківському, який ще від 1940 р. очолював Представництво УЗХ у Швайцарії й знаний головно із своєї допомогової праці між інтернованими українцями, вояками французької армії й польського леґіону.

З'їзд вітала представниця СФУЖО Лідія Дяченко, поділившись з учасницями з'їзду інформаціями про осяги СФУЖО та пророблену працю. Пані А. Чаповська передала свої свіжі враження з поїздки в Україну.

Із заслуханих звітів членок Головної Управи та представниць Відділів присутні довідались про досягнення УЗХ, головно в ділянці допомоги й оборони політв'язнів, коли лише на допомогові цілі вислано за останні 2 роки 20,000 дол. Велику працю вкладають Відділи УЗХ у виховання дітей і молоді у світличках та літніх таборах УЗХ на оселі.

Всі делеґатки та численні гості брали участь у панелі під гаслом: „Наші осяги й завдання під сучасну пору". Панелем проводила Павлина Різник, а доповідачами були В. Мушинська на тему: „Перегляд і оцінка нашої діяльности за ос-

(Закінчення на стор. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Конференція неприєднаних держав

В Альжірі відбувається четверта з черги міжнародна конференція голів та представників урядів т. зв. неприєднаних держав, які декларативно займають окреме місце у міжнародному укладі сил між західнім бльоком під проводом ЗСА та східнім під проводом СССР. Засадничо, йдеться тут про співпрацю держав народів, які відносно недавно звільнилися від чужого панування і які не хочуть приставати формально ні до одного з існуючих бльоків. Як відомо, ініціятиву до об'єднання неприєднаних держав подала була Югославія і перша конференція таких держав відбулася в 1961 р. в Беоґраді. У цьогорічній конференції беруть участь представники понад 70 держав і обсерватори 14 національно - визвольних організацій.

За своїм характером конференція неприєднаних держав є різко „антизахідня", бо серед подавляючої більшости цих держав переважають антизахідні тенденції. Із західнім бльоком неприєднані держави ідентифікують „імперіялізм, колоніялізм і неоколоніялізм", постійно декляруючи свою підтримку т. зв. антиколоніяльним і антиімперіялістичним війнам і революціям. Не приходиться дивуватися, що такого роду настанову намагається зручно використати Совєтський Союз, формально деклüруючися по стороні неприєднаних держав.

Цьому дав вислів генеральний секретар ЦК КПСС Л. Брежнєв, висилаючи ІУ конференції привітального листа. Знову ж газета „Правда" з 1 вересня опублікувала статтю, закликаючи до „об'єднання зусиль в боротьбі проти імперіялізму". У цій статті, між іншим, говориться, що „антиімперіялістичні принципи руху неприєднання користуються з хвилини його зародження, співчуттям і підтримкою Совєтського Союзу та інших соціялістичних країн . . Совєтський Союз й інші соціялістичні країни високо цінять політику більшости неприєднаних країн, гаряче піддержують їхні акції, спрямовані на охорону свободи і незалежности народів".

Поєднання інтересів неприєднаних держав з такою імперіялістичною державою як СССР, є справою особливого збігу обставин, що сталося, з одного боку, у висліді зручного маневрування Москви, а з другого — як наслідок політики західніх держав в минулому. Пов'язання неприєднаних держав з СССР знецінює ці ідеали свободи і національної незалежности, за які ці держави змагаються. Треба надіятися, що в бігом часу неприєднані держави звільняться від впливу, чи навіть контролі Москви і стануть у світі речником боротьби також і за свободу цих народів Европи й Азії, що їх сьогодні Москва втримує в колоніяльному поневоленні.

Ознаки розкладу

Надруковану в московській „Правді" з 31 серпня ц. р. статтю п. н. „Джерела відповідальности", автор її — перший секретар ЦК КПУкраїни Володимир Щербицький — почав суперлятивами про те, яка сильна й ідейна комуністична партія, яким безмежним довір'яр мас вона користується, якими активними і самовідданими є її члени — комуністи. Партійні кадри назвав В. Щербицький „золотим фондом партії, найвеличнішим досягненням, щонайбільш дорогоцінним багатством" і т. д. Високо оцінив київський намісник Москви також „марксистсько - ленінське загартування" партійців.

Протеж, на ділі, висока характеристика цих партійних кадрів, в дуже малій чи майже ніякій мірі не відповідає дійсності. В закінченні названої статті сам таки Щербицький мусів заговорити про те, що „під претекстом турботи за кадри не можна миритися з тими, хто безвідповідальний, хто порушує партійну і державну дисципліну, ігнорує норми партійної етики", стверджуючи водночас, що „ЦК Компартії України і обкоми партії були примушені останнім часом суворо покарати і звільнити із займаних постів деяких керівних робітників Одеської, Херсонської і Чернівецької областей, які допустили серйозні помилки в роботі, ставились поблажливо до тих, хто втратив почуття відповідальности і знеславлює високе звання комуніста". Конкретно кажучи, Щербицький ствердив, що в цих „золотих", „величних" і „загартованих" кадрах треба було провести основну чистку і то аж на терені трьох областей УССР.

Ще виразнішу картину розкладу серед партійного активу, головним чином серед молоді виявила прийнята Центральним Комітетом КП України постанова „Про роботу партійних організацій м. Жданова Донецької області по вихованні молоді в дусі комуністичної моралі" надрукована чотирма великими шпальтами в „Радянській Україні" з 20 серпня ц. р. Конкретної причини прийняття такої „постанови" в названій газеті не подано, але ж як виходить із її змісту, була вона викликана „проявами нездисциплінованості, пияцтва, хуліганства" серед комуністичної молоді і то в одному, до речі найбільш зрусифікованому місті Донецької области — Жданові, тобто колишньому Маріюполі. Розклад серед ждановської молоді позначився не тільки хуліганством і пияцтвом. В постанові згадуються ще й такі „прояви", як „нігілізм" і „дармоїдство", до яких причіплено зневажливо, для знеславлення, також і „буржуазну ідеологію", та „національну обмеженість", поняття, що ними режимні чинники визначають здебільшого українську національну свідомість. Якщо взяти до уваги факт, що Центральний Комітет КПУ був примушений приймати з приводу цих „проявів" окрему й обширну постанову, і публікувати її на перших сторінках центральних республіканських газет, то треба думати, що такий „розклад" серед молоді наявний не тільки в Жданові, але й по інших міських осередках Української ССР. Про якусь ідейність, силу й загартованість партійних кадрів такий стан не свідчить.

Будова нового порту на Чорному морі

Одеса. — В газеті „Радянська Україна" з 31 серпня інформується про те, що „на Григорівському лимані, що поблизу Одеси, розпочато будівництво морського порту для перевезень хемічних вантажів.. Будівництво нового порту... зумовлене дальшим розширенням зовнішньої торгівлі, зокрема із Сполученими Штатами Америки". В новому порті будуть влаштування, які уможливлять приймати великотоннажні (до 50 тисяч тонн) танкери-газовози, спеціяльні судна для перевозки сухих хемічних вантажів і обробляти їх з високою інтенсивністю. Порт буде автоматизований. За інформацією газети, „перший причал нового порту почне приймати океанські велетні вже на початку 1976 року."

Петро Стерчо

ЗА ПІДГОТОВУ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТИ СКВУ

Підготова до Другого Світового Конґресу Вільних Українців, що має відбутися на початку листопада цього року в Торонті, проходить немов би затаємничено. Залишилося ж бо всього два місяці до відкриття Другого СКВУ, а навіть активному українському громадянинові у вільному світі малощо відомо про хід підготови. Появилося кілька офіційних повідомлень про скликання Конґресу та про склад Підготовчого Комітету, появилася передовиця у „Свободі" на тему характеру Другого Конґресу, появилися дві - три статті — і це все. Тим часом, час минає непоборотно, день в і д к риття Другого СКВУ наближається, а українському громадянству в загальному мало відомо про стан підготови.

Очевидно, з офіційних повідомлень відомо про діяльність Програмової Комісії, зокрема на терені ЗСА, та Організаційної Комісії в Канаді. Відомо також про діяльність Статутової Комісії. На жаль, широкому громадянству мало відомо про висліди праць цих Комісій. А все ж, варто було б зазнайомити широкі кола активних діячів різних українських організацій на всіх континентах світу бодай у загальних рисах з основними заложеннями, що ляжуть в основу праць самого Другого СКВУ. Інакше делеґати, які прийдуть з різних країн світу, не матимуть змоги серйозно застановитися над постановами, що їм будуть предложені до затвердження. Всім нам відомо, як важко концентруватися над серйозними справами під час усяких багатолюдних конґресів, у яких беруть участь люди, які давно себе не бачили — і більше зацікавлені в тій ситуації своїми товариськими взаємовідносинами, як самим ходом праць такого конґресу.

Отже, варто було б подати заздалегідь до відома громадянства основні проєкти документів, що їх повинен Другий СКВУ затвердити.

Не маю на меті заторкувати навіть найважливіших справ, що повинні бути предметом застанов і схвалень Другого СКВУ. Деякі автори порушили окремі справи на сторінках „Свободи" і „Нового Шляху" в Канаді. Одні н а г о лошують ідейну сторінку СКВУ, інші наголошують „державницькі" методи праці Секретаріяту СКВУ, ще інші наголошують потребу живого контакту поміж Секретаріятом Президії СКВУ й широкими колами українського громадянства в розсіянні. Не збираюся забирати голосу до тих думок. Хочу тут порушити кілька справ практичної натури.

На мою думку, ідейні заложення світової централі суспільно - громадських організацій світу — Світового Конґресу Вільних Українців — були задекляровані знаменито на Першому СКВУ в 1967 р. Тому Другому Конґресові залишилося небагато праці по цій лінії. Натомість, практична діяльність Секретаріяту Президії СКВУ впродовж першої каденції виявила ряд позитивів та неґативів, які повинні бути основно простудіовані та продискутовані, щоб у той спосіб дійти до покращання осягів у діяльності. Очевидно, що СКВУ повинен зайняти становище до подій на Рідних Землях і прийняти відповідну декларацію. Але Другий СКВУ тільки тоді виконає своє завдання, коли в центрі уваги поставить питання: Що має Президія СКВУ робити в черговій каденції; Як має вона це робити; Ким має це робити; Якими засобами має вона фінансувати цю роботу.

Статут СКВУ в §-і 2-му визначує в загальному завдання СКВУ так: „а) давати всю можливу допомогу українському народові в його змаганнях до волі й державної незалежности; б) координувати діяльність своїх членів згідно з постановами й резолюціями Першого й чергових Конґресів". Отже, Статут СКВУ говорить ясно про те, ЩО має СКВУ робити. Учасники Другого Конґресу повинні глибоко застановитися над практичною програмою по лінії допомоги українському народові на Рідних Землях і координації діяльности членів СКВУ в різних країнах світу. Не можуть бути звільнені делеґати Другого СКВУ ані від обов'язку застанови над найкращими та найпрактичнішими методами, якими Президія СКВУ повинна користуватися в прямуванні до реалізації цілей і завдань СКВУ.

Спеціялісти й знавці крайових справ не можуть бути звільнені від обов'язку віддати своє знання на послуги СКВУ, бо справа допомоги українському народові в його змаганнях до волі й державної незалежности — це не тільки справа кількох чолових діячів із Секретаріяту Президії СКВУ, це навіть не тільки справа Комісії Оборони Людських Прав українського народу! Це справа кожного українця, який стоїть на принципах права українського народу жити вільним життям у власній суверенній та соборній державі. Тому то й ніхто з тих діячів, які стоять в опозиції до СКВУ, не може бути звільнений від цього обов'язку. Їм прислуговує повне право критики діяльности органів СКВУ, але й мають вони обов'язок давати доброзичливі й добронамірені поради, ЩО і ЯК було б найкраще робити і то в ЯКОМУ часі.

Теперішній Статут СКВУ виразно визначує координаційний характер СКВУ й тому, на мою думку, було б помилкою піти за порадами тих авторів, які, в ім'я ближчого контакту поміж СКВУ й широкими колами громадянства, радять, щоб Секретаріят активізувався на окремих ділянках українського суспільно - г р о мадського життя безпосередньо. Мовляв, тоді буде повна скоординованість праці на даному відтинку в усіх країнах світу. Такий підхід порушив би принцип координації діяльности, а крім того існує ряд справ, що їх необхідно реалізувати згідно з існуючими законами країни, на терені якої проходить відповідна праця. Очевидно, що мешканці тієї країни можуть дану справу перевести в життя далеко успішніше від осіб, що діяли б з-поза даної країни. Крім того, для практичної діяльности СКВУ в такому випадку потрібно було б утримувати окремий апарат СКВУ, який міг би навіть входити в конфлікт із діючою централею українських організацій даної країни. Це довело б до непродуктивности в праці.

Отже, заторкуємо тут питання, ХТО має переводити в життя рішення й постанови Конґресів і Президії. Немає сумніву, що ті ділянки життя, що їх має координувати СКВУ, р е а л ізують членські організації на своїх теренах діяльности власними людськими й матеріяльними ресурсами. Тут роля Президії СКВУ тільки унапрямлююча та координуюча. Є однак окремі ділянки діяльности Президії СКВУ, які повинна вона переводити в життя безпосередньо або при допомозі комісій СКВУ. Для цих ділянок мусить бути розбудований відповідний апарат СКВУ, зокрема Секретаріят СКВУ мусить зорганізувати постійно діючу Канцелярію СКВУ та подбати про офіційне чи бодай неофіційне Представництво СКВУ в Організації Об'єднаних Націй в Ню Йорку.

Хоч теперішній Статут СКВУ постановляє про дворічну ротаційність Президії Секретаріяту СКВУ з осідком у Канаді, ЗСА та Европі, для практичної діяльности СКВУ й забезпечення її тяглости необхідно створити Канцелярію СКВУ з діючим там постійно екзекутивним директором, якого затруднює та звільняє Президія СКВУ на контрактових умовах платного працівника. Без постійнодіючої Канцелярії СКВУ годі уявити собі тяглости праці, належного зберігання архівних матеріялів і зокрема постійного слідкування за ходом подій навколо питань світової політики, що заторкують життьові інтереси українського народу та негайного реагування на ті події. Без постійного діючого екзекутивного директора СКВУ годі уявити собі належного координування праці членських організацій та постійного представництва СКВУ в Об'єднаних Націях у Ню Йорку.

Природним місцем осідку постійно діючої Канцелярії СКВУ є, без сумніву, місто Ню Йорк, в якому мають свій осідок Об'єднані Нації, на терені яких необхідно мати постійно діючого Представника СКВУ. Зорганізовані в рямках Світового Конґресу Вільних Українців членські організації мусять подбати про фінансові засоби для ведення праці Канцелярії СКВУ та представника СКВУ до Об'єднаних Націй. Цей останній мусить діяти навіть, не ждучи на остаточне формальне акредитування. Ми мусимо мати доступ до центру світової дипломатії, де рішають і долю українського народу.

Слід відрізнити Канцелярію СКВУ, як постійний адміністраційний осідок СКВУ, від самої Президії, чи як статут називає той орган Секретаріят СКВУ. Секретаріят СКВУ — це виконний орган Конґресу й переводить в життя всі ухвали Конґресів у принципі та приймає відповідні рішення поміж Конґресами. Канцелярія СКВУ виконує всю роботу технічно, очевидно, з доручення Президії Секретаріяту СКВУ. В такій ситуації немає потреби відходити від ротаційности місця осідку Президії Секретаріяту СКВУ, тобто президента, генерального секретаря, скарбника й одного члена Президії (§ 9-ий статуту СКВУ) і надалі може знаходитися впродовж перших двох чергових років у Канаді, потім два роки в ЗСА, а відтак два роки в Европі. Бо ж, практично, ані президент, ані генеральний секретар СКВУ не будуть технічно переводити в життя постанов Конґресу чи пленарної сесії Секретаріяту СКВУ.

Я порушую цю справу, бо ходять чутки немов би Статутова Комісія СКВУ має запропонувати Д р у г ому Конґресові зміну статуту в тому напрямі, щоб замість ротаційности осідку Президії Секретаріяту СКВУ, в Статуті СКВУ внести постанову про постійний осідок Президії Секретаріяту СКВУ в одній країні на час цілої каденції. Дехто твердить, що ротаційність себе не оправдала в першій каденції діяльности СКВУ. Це далекойдуче твердження, бо нема змоги порівняти ротаційности з постійністю осідку Президії Секретаріяту СКВУ. Це правда, що затрачується тяглість у діяльності при ротаційності. Але — це тільки тому, що, властиво, дотепер не було Канцелярії СКВУ, не було екзекутивного директора СКВУ, в руках якого збігалися б усі нитки діяльности від усіх членів СКВУ, тобто з усіх країн світу, де живуть і діють українські громади.

(Закінчення буде)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Віталій Волков. ТАЄМНИЦЯ КОСМОСУ. Роман. Том І-ий — Карма. Том ІІ-ий — Наслідки: частина І-ша — На Рідних Землях, частина ІІ-га — На чужині. Обкладинка: Дзвінка Барабах. Філядельфія, 1973, стор. 435.

Юрій Шумовський написав в „Гомоні України" (з 2-го червня 1973), що „з'явився новий автор Волинської землі, письменник Віталій Волков", і зараз же додав, що „30-літній ювілей його письменства вшанувала українська громада 17 квітня ц. р." Та жарт набік, Віталій Волков зовсім не новий письменник, він має 73 роки, і досі видав вже, як про це пише і згаданий вже Ю. Шумовський, три книжки: „Загадковий перстень" (оповідання про таємничі події), історичний роман „Довбуш" та „Перекусничок" — оповідання, статті, фейлетони і естрада.

Вже в „Довбуші", як підкреслив Шумовський, події „були сполучені з чарами і духами невидимого світу". Про найновіший твір Волкова пише той сам автор, що в „Таємниці космосу" письменник „залишає все реальне, земне і поринає в недосяжний та таємничий космос та в дискусіях різних осіб охоплює метафізичне і мітичне життя не тільки людини у цьому чи в майбутньому світі, але й описує долю всього оточення людини, кожну найменшу істоту та рослину".

Воно дещо не так! Найважливішим і найоригінальнішим в „Таємниці космосу" є щось інше, про це вірніше написав в цьому самому числі „Гомону України" Володимир Макар, хоч і він не хотів сказати всього, тільки ствердив, дуже загальниково, що, мовляв, йому становище автора „промовляє до переконання".

Перший том „Таємниці космосу" має 158 сторінок журнального формату. Він називається „Карма". Це санскритське слово „означає закон поступування, або закон відплати, закон причин і наслідків". Та ці „наслідки не завше ми отримуємо негайно після наших вчинків. Іноді приходять вони по роках, або й десятках років". Законам Карми „підлягають не тільки люди, але й увесь світ. Усі катаклізми в Космосі також підлягають законам Карми".

Щодо Космосу то „він проявляється в трьох засадничих аспектах, якими є: Матерія, Енерґія й Дух. Матерію ми пізнаємо нашими змислами, Енерґію через рух матерії, а Дух нашою душею, нашим внутрішнім „Я". Цієї релігії навчає Наталку таємничий Ярема Михайлович Вернигора, який „об'їздив світу чимало", пізнав вчення індуських йоґів про „Велике дихання", про „процес утворювання і загибелі світів („Манвантара"). Тут треба згадати, що автор дякує йоґові Ямачарака, який відкрив „йому путь до Істини". Автор присвятив йому перший том свого твору. Автор пригадує, що і в християнській релігії „Бог проявляється в трьох постатях: Отець Син і Дух Святий", і що „відповідником Бога-Отця буде Енерґія, бо в Біблії сказано, що Бог створив світ. Відповідником Бога-Сина буде Матерія, бо Бог воплотився".

Першою добою була доба Бога-Отця, тепер маємо добу Бога-Сина, а доба Бога-Духа прийде не скоро. „Теперішні народи зникнуть і багато з них піде в забуття, як це сталося з попередніми народами: шумерійцями, асірійцями, фінікінцями, скитами, печеніґами і т. д., на їх місце прийдуть нові, які побудують відмінні суспільства та встановлять нове право, залишаючи лише дещо з нашого".

В романі виступають і карпатські січовики, яких переслідує польська влада. Автор їх потішає, передбачаючи, що піввіку не мине, як наш народ стане вільним від Кавказу по Попрад. Макар підкреслює це в своїй статті, але він не звернув уваги на те, що безцільно народам змагатися, коли вони знають, що прийдеться їм зникнути з лиця землі, як це зрозуміла пильна учениця українського йоґа Яреми Вернигори. Вона каже йому: „Якщо так, то всі наші змагання зайві, бо й так усе зміниться". Та йоґ Ярема потішає її тим, що всім керує Карма. „Оновлення теперішніх націй та заміна їх наступними буде відбуватися частинно дорогою еволюції, а частинно — революції. Боротьба на життя і смерть ніколи не залишить людини". Та це не робить різниці, чи нація має зникнути з лиця землі внаслідок війни, чи винародитися шляхом „еволюції". Гадаємо, що оте індійське навчання про Карму не може підтримувати нарід до боротьби за своє людське існування тільки на те, щоб вкінці не існувати як національна одиниця.

Прошу читачів вибачити, що так „довго" пишу про цю справу, але ж це найважливіше в цій книжці, поруч справи „інкарнації", про яку скажу аж тоді, коли розповім дещо про сюжет цього оригінального в нашій літературі роману.

Це кошмарно - кримінальна історія. В Реґенсбурґу в Баварії в 1977 році жив вдовець, багатий ювелір, Авґустіно Саверіо Карлюччі з гарною донечкою Лючією. В нього працював як челядник, пізніше як помічник, син його приятеля Льомбарді - Арнольдо. Граф Гольдшльос фон Гогенберґ мав сина Ріхарда і хотів його одружити з багатою Лючією, щоб вилізти з банкрутства. Молодий граф дістає коша, та його батько рішається на жахливий злочин; запросив до себе нібн в торговельній справі Лючію й Арнольда, якого в лісі схопили замовлені горлорізи. Лючію завезли до палацу графа, де її насильно привезений священик повінчав із молодим графом. Панну молоду казав старий граф отруїти, та як вона зімліла після вінчання, то старий злочинець вирішив, щоб священик її зараз таки поховав у приготованій труні, яку спустили

(Закінчення на стор. 4-ій)

К. Крупський

ПРО НЕГРІВ І ЖИДІВ

(2)

Ду Бойс вийшов з мішаної і середньо заможної родини. Він закінчив Фіск університет в Нешвіл, Теннесі, а відтак студіював в Гарвардському і Берлінському університетах. Цей на зовнішній вигляд педант та ельоквентний промовець став професором економії та автором книжок і декількох наукових праць. Не зважаючи на те, Ду Бойс неначе ривалізував на престиж з Вашинґтоном. Обидва діячі зайняли визначне місце серед американських інтелектуалістів, але їхні вчення взяли інші напрямки так, що нинішні політичні тяготіння американських негрів, в основному, можна було б прослідити взад, одних до вчення Букера Вашинґтона, а других до вчення Вільяма Едварда Ду Бойса.

У своїй книжці авторка виводить цілий ряд осіб з тих, що діяли в негритянському русі за кращі права, а також із тих, що поборювали той рух, однак, з огляду на розмір статті, обмежуємося до згадки про тих найбільш маркантних учасників того руху.

Як вже згадано, книжка називається „Негри і жиди". Тому, пишучи про негрів, авторка на зміну пише й про жидів. Про їхнє поселення в цій країні, організованість та політичну активність.

Так як супроти негрів серед білих кіл зродилася і почала розвиватися расова нетерпимість, так й у відношенні до жидів, з їхнім поселенням в цій країні, з Европи перенісся і почав поширюватись антисемітизм. Тому жиди найбільше розуміли положення негрів і почали симпатизувати з неграми.

Згаданий Розенфелд ніколи не відмовляв фінансової допомоги Букерові Вашинґтонові в розбудові виховного центру в Таскеґі. Кромі цього жидівські адвокати служили правними порадами в організуванні негрів до змагу за рівноправність. Наприклад, Джоел Спінґарн був не тільки ентузіястом допомоги неграм, але він був також головою управи „Ен-Ей-Ей-Сі-Пі".

У читача, а особливо в українського, зродж у є т ь с я питання, чому саме жиди співділи з неграми? Відповідь на це питання, у різних варіянтах, знаходимо в книжці в декількох місцях, але найбільш промовистою ця відповідь є на вступі десятого розділу книжки п. н. „Питання ідентичности" на стор. 175, де авторка каже: „Негри і жиди співділи не задля спільного інтересу, а задля спільного ворога. „Упередження проти жидів і негрів" може бути втертою фразою, але й є також труізмом. Вони змагались не одні за одних, а проти жорстоких рестрикцій білого англосакського світу. Приблизно на протязі вісімдесяти років, поміж викиненням Йосифа Селіґмана з Гренд Юнвон готелю в Саратоґа Спрінґс, аж до створення ізраїльської держави в 1948 р. американські негри і жиди спільно зазнавали соціяльних, мешканевих і маєткових обмежень. Очевидно, що дискримінація супроти жидів в Америці ніколи не дорівнювала суворим заходам, практикованим супроти негрів".

Будучи справедливим, треба сказати, що приведене не є злобною вигадкою, а історичною правдою. Для підтвердження сказаного авторка наводить багато незаперечних фактів, більшість яких хоч і відомі, але зібрані разом роблять на читача більше переконливе враження. Правдою є, що в значній частині англосаксів манія вищости закоренилась посьогодні і хоч їм все незручніше стає виявляти це почуття, то добрий спостерігач щоденно може запримітити як ті, що уважають себе за приналежних до т. зв. ВАСП (Увайт Енґло Саксон Протестант), є дуже схильні клясифікувати американців на „правдивих" і на „неправдивих".

В нашім намаганні пізнання цієї правди та оцінці подій, ми не повинні підтягати цілого спротиву проти такої клясифікації тільки під „комуністичну підривну діяльність", бо історія змагу за людську гідність є старшою від комунізму.

Ставлячи так справу, тобто, відносячи все тільки під підривну комуністичну діяльність, частинно робимо прислугу тому комунізмові, штучно роблячи його таким побажаним у світі.

Коли негритянська свідомість організованости почала приймати розмір, які могли вже заважити на загальних виборах, політичні партії почали своє маневрування навколо зорганізованих негритянських кіл. Деяких передвиборчих обіцянок ті партії, в суперництві між собою, таки додержували. У висліді того зроджувались різні законні постанови, що касували деякі обмеження, як супроти негрів а також і супроти жидів (обмеження набування реальностей у деяких стейтах і т. п.).

Зрозуміло, що провідники партій в обіцянках не завсіди керувались чисто гуманними мотивами. Для характеристики тих дійсних мотивів авторка наводить віршик рецитований по різних клюбах вже за часів Рузевелта.

You kiss the Negroes
I'll kiss the Jews
W'll stay in the White House
As long as we choose.

Що по-нашому приблизно звучало б:

Ви поцілуйте негрів,
А ми жидів полоскочем,
Та залишимось в Білім Домі
Так довго, як захочем.

Без сумніву, що подібними мотивами керувалось багато політичних провідників і перед тим. Очевидно, що здобування рівноправности не приходило так легко. Воно так легко виглядає тільки в книжці, а ще легше в цій статті. На ділі, ті права приходили дуже повільно в складному змагу двох сил.

З однієї сторони між силою тих, що хотіли задержати стан речей таким як він був давніше, а з другої сторони між силою тих, які не хотіли погодитись з тим станом.

(Закінчення буде)

Епідемія гепатиту серед американської армії в Баварії

Нюрнберг, Німеччина. — За інформаціями „Ню Йорк Таймсу", капітан Вард Кейтс, лікар Американської Армії і працівник тамошнього шпиталю, ствердив, що заживання наркотиків спричинило розповсюдження гепатиту серед американських вояків. Він заявив, що небавом ця пошесть може дійти до цього, що один на 50 вояків заразиться цією недугою, на жаль всупереч твердженням офіційних урядових кіл, що заживання наркотиків відсотково не зростає, а навпаки, навіть спадає вниз... В липні було 81 захворіння гепатитом, в серпні 82. Інфекція запального стану печінки є неймовірно заразлива і може бути фатальна.

ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ 10 ДНІВ ТЕМПЕРАТУРА В НЮ ЙОРКУ та околиці перевищила 90 градусів, а під час кількох днів доходила до 98 градусів. Сподіваються, що в п'ятницю, 7-го вересня, має наступити полегша, бо температура має впасти до 80 градусів.

КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ВІДБУЛА 6-ТІ ЗБОРИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

мадянства, о. Тараса Прокопова з церкви св. Йосафата — Воррен, заступника голови централі УККА інж. Богдана Федорака, голову Метрополітального Відділу УККА інж. Богдана Петріну, голову південно-східнього Відділу УККА д-ра Антона Шутку, представника Організації Державного Відродження України — Івана Лотоцького, представника ООЧСУ — Детройт Миколу Кавку, предст. Б-ва Дивізійників — Ярослава Кривого, предст. Окружної Ради С-УК „Провидіння" Альфреда Козака, від Української Вищої Школи проф. Петра Стасева, від Українсько-Американського Осередку — інж. Василя Колодчина, від Окружної Ради Робітничого Союзу проф. Степана Віхара, від Лікарського Т-ва в Детройті д-ра Маріяна Юзича, від Об'єднання Українців Америки „Самопоміч" — Відділ Детройт — Степана Щуровського, від СФУЖО — мгр Ірену Пеленську.

Привітав він теж „пластову знать": Начального Пластуна д-ра Юрія Старосольського, голову ГПБ — Ольгу Кузьмович, голову ГПБ Василя Палієнка, голову Крайової Пластової Старшини в Канаді Романа Вжесневського, колишнього кількакратного голову КПС Канади директора пл. видавництва Омеляна Тарнавського, голову КПР в Америці Зенона Корчинського, а теж представників пластових організацій з-поза цього континенту.

Привіти надіслали: Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф Сліпий, Митрополит Мстислав Скрипник та організації ОДУМ, СУМ, Український Народний Союз, а теж скавтські організації лотишів, естонців і поляків.

У програмі святочної вечері було слово Начального Пластуна д-ра Юрія Старосольського. Головними думками його виступу було ствердження, що усі пластуни є виховною кадрою, незалежно від того, чи працюють безпосередньо як виховники, чи виконують якусь іншу працю. Пласт повинен іти вперед, як того вимагає історична доля, а не повинен безвільно тягнутися за нею.

Далі прийшла врочиста хвиля вручення признаних відзначень „Вічний вогонь" у сріблі за громадську працю. Відчитано список тих, кому вже давніше признано ті відзначення та вручено цей орден пл.сен. Ярославові Падохові з „Червоної Калини". Вручували відзначення в імені ГПБ пл. сен. Юрій Ференцевич та Василь Палієнко. Начальний Пластун признав і вручив відзначення за громадську роботу „Вічний вогонь" у золоті пл.сен. Едвардові Козакові - Екові (Загін Червона Калина).

У розваговій програмі вечора група юначок і юнаків з Детройту виконала монтаж із поезії Лесі Храпливої „Іскра" та популярних пластових пісень. Монтаж представляв картини із трьох етапів існування Пласту. Приготовила його пл.сен. Люба Маринюк, а виконали: Оля Дужа, Юрій Дужий, Роман Колодчин, Дарця Крива, Нестор Кривий, Христина Михалович, Зеня Присяжнюк, Наталя Сливка, Ліда Турянська і Ліда Юрків. Музичне оформлення та фортепіяновий супровід ст.пл. Борис Лончина.

Співачка Христя Липецька виконала, при супроводі піяністки Марусі Лісовської, пісню до слів О. Олеся, муз. А. Гнатишина „Жито", монолог Чіо-Чіо-Сан з опери „Мадама Батерфлай", муз. Дж. Пуччіні, та арію з опери Севільський цирулик, муз. Дж. Россіні.

Едвард Козак — ЕКО

На запрошення тостмайстра пл. сен. М. Кавка з Клівленду, відомий пластовий гуморист, розказав кілька анекдот та жартів.

Завершив розвагову частину програми відзначений найвищим пл. орденом за громадські заслуги Еко - Гриць Зазуля своїм монологом на пластові теми, викликаючи не тільки сміх, але і здивування, звідкіля беруться у нього такі завжди нові помисли. Вечерю закінчив молитвою о. Тарас Прокопів. Пластовим звичаєм, присутні, взявшись за руки, заспівали „Ніч вже йде".

Пл. сен. Роман Рогожа головою ГПБулави, пл. сен. Яро Гладкий голова ГПРади

У програмі другого дня Зборів, після вислухання Служб, були наради комісій, а на пленумі доповіді про вишкіл новацький — пл. сен. Стасі Гойдиш, а на тему юнацького вишколу говорив пл. сен. М. Раковський. Після оживленої дискусії над проєктами змін правильника, ухвалено цілий ряд постанов та резолюцій.

Збори схвалили привіт Верховному Архиєпископові Кардиналові Йосифові Сліпому, Митрополитові Української Православної Церкви Мстиславові, Церковній Ієрархії та громадським установам, зокрема молоді України.

Збори вітали активізацію українського студентства в діяспорі у громадському житті й доручили пластовому проводові і крайовим організаціям продовжувати дотеперішню допомогу для завершення Енциклопедії Українознавства та з неменшим відданням допомогти в побудові Українського Центру у Гарвардському Університеті.

Новий Пластовий Провід вибрано великою більшістю голосів.

До Головної Пластової Булави увійшли: пл. сен. Роман Рогожа — голова, пл. сен. Юліян Крижанівський — містоголова, пл. сен. Іван Лучечко — генеральний секретар, пл. сен. Ольга Кузьмович — керівник виховної дії, пл. сен. Ярослав Гарасимів — керівник дослідно-плянувальної комісії, пл. сен. Тарас Ліськевич — референт фінансів і господарства, інж. Богдан Соболта — референт Пластприяту. Провідником Скобиного Круга став пл. сен. Петро Содоль, а його заступницею пл. сен. Люба Крупа. Провідником Орлиного Круга пл. сен. Володимир Кулинич.

Головна Пластова Рада: пл. сен. Яро Гладкий — голова, пл. сен. Ганка Коренець — заступниця, пл. сен. Роман Левицький — секретар, члени пл. сен. Тарас Дурбак і пл. сен. Володимир Рак.

Дотеперішній голова ГП-Булави пл.сен. В. Палієнко в короткому слові дякував членам ГПБ, редакторам пл. видань за співпрацю та детройтській станиці за підготовку цього Збору. Пригадав він, що пластун є завжди доброї гадки, а він вірить у те, що в Пласті росте новий люд, вірить в ріст Пластової Організації. Побажав успішної праці членам новообраного Проводу.

Новообраний голова ГПБ пл.сен. Р. Рогожа, дякуючи за довір'я, заявив, що очікує і просить про співпрацю усіх тих, хто досі вложив багато праці і виявив стільки нових ідей.

Начальний Пластун д-р Юрій Старосольський у заключному слові говорив про те, що палкі дискусії, під час яких нераз виявлялися емоції і то особливо у виступах старших пластунів-сеніорів, свідчать про любов до нашої організації та ідеї. „Ми були свідками діялогу дуже завзятого і це свідчить, що ці справи нам дорогі, не байдужі. Але те, що тут рішаємо, це тільки форма, а змістом наповнити її має наша праця. Праця яка дає сама собою радість, не праця в очікуванні нагороди" — говорив Начальний Пластун, бажаючи пластунам радісного, щасливого пластування.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вниз до пивниці через приготований отвір в підлозі. Тут треба додати, що молодий граф не погоджувався з батьком, бо він дійсно полюбив гарну доньку ювеліра, але мусів слухати жорстокого батька, так само як і священик, який протестував, та під пістолею злочинця навіть підписав заяву, що нікому не виявить злочинів. Не будемо оповідати про те, як вилізла з труни живцем похована молода, і як врятувався її наречений Арнольдо, та як вони зустрілися у Венеції та щасливо повінчалися.

Оце перша частина повісти — дія в Німеччині й Італії, герої — німці й італійці. Час — друга половина 18-го віку. Друга частина роману — Волинь під польською окупацією в роках 1937-1948, а також Байройт в Баварії. Герої: Павло Ходак, його дружина Ірина, їх доня Наталка, про яку ми вже згадували, хоч її в першому томі, зовсім немає, так, як нема там і йога Яреми Вернигори. В другому томі виступають шкільні товариші й товаришки Наталки: Ольга, Маруся, Ніна та Іван, Петро, Олекса й інші. Автор поділив другий том на дві частини: на українській території та на чужині — в таборах у Німеччині. Польсько-німецька війна, Картузька Береза, большевицька окупація, війна німців з москалями, українська партизанка. Автор не ставив собі ціллю в цій частині роману глибше опрацьовувати сюжет, бо його головна мета вияснити „таємницю космосу" за допомогою цікавого персонажу, знаного вже нам Вернигори. Він „втаємничує Наталку в істоту речей крок за кроком". Ось одна з правд „таємниць космосу": „Всесвіт має затаєні сили, що породжують життя на землі, перетворюють матерію в енергію й навпаки енергію в матерію. Щобільше, продовжують життя через смерть, бо в дійсності смерть — це нове життя.. Всесвіт смерти не знає, бо смерть — це фікція, хвороблива уява людини завдяки засвоєним поняттям про межі".

Наталка хоче знати, як довго „існувала доба Бога-Отця?, і дістає відповідь:

„Не можемо її міряти ані тисячами років, як жиди, ані десятками чи сотнями тисяч, як деякі вчені, бо сформування її, як релігії, сягає початку повної свідомости людини. Підвалиною згаданої релігії та її рушієм являється Велика Ідея, що весь час присвічує людству в його змаганнях до пізнання Всесвіту, хоч Вона ще й досі не розгадана".

Залишається ще вияснити справу інкарнації, цебто перевтілення, бо за допомогою інкарнації автор об'єднує два чужі собі сюжети, баварський із 18 віку з українським з першої половини 20-го віку. Вернигора переконує Наталку, що вона жила вже раз на цьому світі як Лючія Карлуччі, її наречений жив тоді ж як Арнольдо Льомбарді. Пізніше Вернигора вияснив, що каліцтво Івана Панасюка (Пануса) під час боїв — це наслідок закону Карми, наслідок попередньої причини, якоїсь провини в попередньому житті.

Найцікавіше тут те, що і його Ярема Михайлович Вернигора жив вже раз і то в тому самому часі, коли жили Лючія й Арнольдо. Він при кінці твору вияснив, що тоді діяв як Джіовані , який допоміг Лючії віднайти Арнольда, що в розпачі пішов був до монастиря у Венеції. Отже і Ярема Вернигора живе вже вдруге на цьому світі.

Хто хоче вірити, нехай вірує . . .

„Душа не зникає, не розкладається, як тіло, а в стані спокою чекає на наступне втілення, щоб далі переходити свою еволюцію".

Ярема Вернигора знає дуже багато, але й він не міг сказати Наталі , чи ще стрінеться з нею (Наталя їде до Америки, а він, йоґ, їде до Індії). Він каже: „Про дальшу долю мого проводу для вас я довідаюся щойно в Індії, точніше в Гімалаях".

Автор писав свій твір понад 12 років, і скінчив його в 1967 р. Ціль роману — „звернути увагу на ту особливість у природі, з якою зустрічаємось щодня та приймаємо з фатальною покорою. Це питання життя і смерти. Якщо „Таємниця космосу" дала відповідь на поставлене питання й задовольнила читачів, то вважатиму, що намічену ціль я осягнув задовільно". Так написав автор...

Треба дійсно подивляти автора, який „на власні гроші купив друкарську машину і в пивниці свого дому невтомно друкував слово за словом свої твори", як пише вже згаданий Шумовський. Очевидно, що друкарі не надто хвалили б його працю... щодо технічного виконання. Не робимо цього і ми.

Колись історик української еміграційної літератури дивуватиметься, якими проблемами цікавилися наші письменники року Божого 1973.

З'їзд УЗХ перевибрав Марію Квітковську

(Закінчення зі стор. 1-ої)

танні 2 роки", д-р С. Карпінська: „Збереження нашої ідентичности" й Р. Куделя: „Акція допомоги". По основній і довгій дискусії з'їзд закликав свої Відділи й членство до посиленої праці в допомозі братам і сестрам в Україні в їхній боротьбі проти русифікації й нищення українських інтелектуалів і молоді, як рівнож до дальшого посилення наших намагань звернути ще більшу увагу на виховання молодого покоління й зацікавити його працею УЗХ і Братніх Організацій та стояти на сторожі зберігання своєї ідентичности й протидіяти сьогоднішним ідеям, що загрожують буттю українського народу.

В суботу вечером бенкет УЗХ почав молитвою о. Євген Новицький. В бенкеті взяло участь поверх 150 осіб. Між численними привітами, З'їзд вітали: Лідія Дяченко від СФУЖО, д-р Денис Квітковський від ІСНО, ОДВУ і СОС, проф. М. Михалевич від Бюра ПУН, В. Процик від „Зарева". М. Вайда від Карпатців, С. Селешко від церковного комітету Оселі та інші. Секретарка З'їзду М. Повх зачитала ряд привітань, які наспіли від численних організацій. На початку бенкету Анна Левкут піднесла товст за здоров'я Марії Квітковської, яка вже 15 років виконує обов'язки голови Головної Управи УЗХ. Їй відспівано „многая літ" та вручено китицю квітів. В мистецькій частині співав вокаліст В. Бемко при акомпаніяменті своєї оркестри „Дніпро". Студентка і представниця Головної Управи „Зарева" Адріянна Мушинська зачитала декілька поезій Осадчого з виданої „Смолоскипом" книжки „Більмо". Гумористка Ліда Белендук забавляла гостей своєю сатирою про організаційні гаразди та про поодиноких її членів. По закінченні З'їзду відбулося перше засідання нової Головної Управи УЗХ, на якому порушено ряд важливих справ, а між ними ювілей СФУЖО, СКВУ та намічено плян на наступний рік.

Юрій Смолич заповідає посилення „ідеологічної боротьби"

Київ. — Відомий український совєтський письменник, кол. голова правління Спілки письменників України, Юрій Смолич опублікував в газеті „Радянська Україна" з 29 серпня статтю „В ім'я миру на землі", в якій займає становище до пропозиції „вільного обміну ідей та людей" у зв'язку з Европейською конференцією для справ безпеки. Підтримуючи концепцію „мирного співіснування різних соціяльних систем" та брежнєвську „мирну офензиву", Смолич дуже рішучо виступає проти пропонованого Заходом „вільного обміну ідеями і людьми", бо, мовляв, йдеться тут про намагання „проникнути в душі наших народів отруйними жалами антикомуністичних ідеологічних підступів — діяти на світогляд і мораль радянських людей та людей у братніх соціялістичних країнах прямою чи замаскованою отрутою. Нам — діячам культури всіх видів творчої і мистецької діяльности — треба протистояти цьому".

Ю. Смолич далі закликає до „обрубування щупальців імперіялістичного спрута в сфері ідеологічній", а це „обрубування", за його словами — має відбуватися під проводом „відважного і героїчного солдата миру... генерального секретаря Комуністичної партії Радянського Союзу Леоніда Ільїча Брежнєва".